

Täysistunto

Keskiviikko 2.10.2024 klo 14.00—18.38

9. Hallituksen esitys eduskunnalle rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan enintään 30 minuuttia tässä vaiheessa. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.42 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on luonteeltaan varsin hallinnollinen ja tekninen. Esityksessä siis ehdotetaan muutettavaksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annettua lakia. Jo tätä nykyistä, voimassa olevaa lakia valmisteltaessa oli tiedossa, että esityksen oikeusperustana olevat valtioneuvoston asynnot ovat uudistumassa, ja hallituksen esityksessä tuolloin todettiin, että esityksen mukaisen korvauksen, tuen ja avustuksen myöntämisperusteisiin tulisi tehdä tarvittavat muutokset siinä vaiheessa, kun uudet säännöt ovat tiedossa.

Euroopan unionin uusitut maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontukea koskevat suuntaviivat ovat sittemmin tulleet voimaan 1. tammikuuta 2023, ja nyt tällä hallituksen esityksellä korjattaisiin kolme teknisluonteista, vanhentunutta viittausta, joiden korjaaminen myös selkeyttää sääntelyä ohjaamalla lain soveltajat voimassa olevien komission tiedonannon ja luonnonsuojelulain pariin.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten edustaja Mikkonen, Krista.

17.43 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Niin kuin ministeri sanoi, tähän on hyvin tekninen korjaus, enkä usko, että tässä nyt sinänsä kauheasti keskusteltavaa olisi, mutta kun tähän oli varattu nyt puoli tuntia aikaa, ajattelin sanoa tästä laista kuitenkin muutamien huomion:

Tähän on todella tärkeä laki, joka tuli viime kaudella voimaan, juuri siksi, että aiemmin, jos rauhoitettu eläin on aiheuttanut vahinkoa, meillä on ainoastaan ollut väline sitten korvata näitä tuhoja mutta tämän lain myötä me pystymme myös tarjoamaan työkaluja sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

hen, että voidaan ennalta ehkäistä niitä tuhoja, ja sehän on tietysti aina edullisempaa kuin vahinkojen korvaaminen ja korjaaminen, versus että voidaan tehdä keinoja, joilla vahinko- ja ehkäistään.

Oikeastaan tähän liittyen haluan vain ministerinkin tietoon tuoda, että ne avustukset, mitä näihin ehkäisytöihin on jaettavissa, ovat määrältään varsin pieniä, tarkoitan, että hakemuksia tulee valtavan paljon enemmän, hyviä hankkeita, millä saataisiin varmasti vaikuttavuutta ja päästäisiin siihen, että sitten näitä vahingonkorvauksia tulisi vähemmän. Vahingonkorvauksia tulee valtavasti, ja tietysti niiden korvaussummat aina vähän vuodesta riippuen vaihtelevat, mutta ne ovat kuitenkin useita miljoonia. Toisaalta myös siihen liittyvä käsittely ja hallinnollinen työ on varsin raskasta. Sen takia kannustaisin siihen, että pohdittaisiin, voisiko miettiä, miten varmistetaan, että niitä ennalta ehkäiseviä hankkeita pystyttäisiin enempi ottamaan käyttöön ja rahoittamaan niitä, varsinkin niitä hankkeita, mistä nyt kuitenkin jo useamman vuoden ajalta on hyviä kokemuksia ja mistä nähdään, että ne ovat toimivia ja vaikuttavia, ja mieluummin pistetään painopistettä sinne suuntaan kuin sitten joudutaan maksamaan korvauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vestman.

17.45 Heikki Vestman kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Minäkään en malta olla käyttämättä tätä tilaisuutta, tätä mahdollisuutta nostaa esille ne vahinkoja aiheuttavat lajit, jotka ovat käytännössä elinvoimaisia, mutta joita ei esimerkiksi ampumalla voida luonnonsuojelusääntelyn ja tietysti EU:sta johtuvien velvoitteiden vuoksi nykyisellään tehokkaasti karkottaa, eli puhun erityisesti valkoposkikihanhista ja totta kai myös elinvoimaisesta merimetsosta. Tältä osinhan hallitusohjelmassa on linjattu, että tarpeettomat metsästysrajoitukset poistetaan ja nämä lajit — siis elinvoimaiset, vahinkoja aiheuttavat lajit — siirretään metsästyslain piiriin ja huolehditaan samalla vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.

Kysyisin ministeriltä, että missä mennään tämän tärkeän muutoksen kanssa. Nythän on nimittäin niin, että sillä ampumisella karkotusmenetelmänä on merkitystä myös näitä lintuja vahingoittamattomien karkotusmenetelmien kannalta, eli se lisää niiden tehokkuutta, kun lintuja voidaan myös ampumalla karkottaa ja harjoittaa sitten sitä välttämätöntä suojametsästystä.

Ja tässäkin yhteydessä nostan esille sen, että Ruotsissa valkoposkikihanhien suojametsästys on mahdollista tällaisilla alueellisilla poikkeusluvilla käsitykseni mukaan niin keväällä kuin syksyllä. Eli ei Ruotsissa ole implementoitu samoja lintudirektiivin vaatimuksia kuin Suomessa tällaisilla varsinaisilla poikkeusluvilla, vaan on päädytty ihan toisenlaiseen, huomattavasti tehokkaampaan alueellisen suojametsästyksen malliin. Toivonkin, totta kai, että tällaista vastaavaa ratkaisua myös Suomeen selvitetään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

17.48 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Aivan kuten keskustelun aikana kuultiin, niin esitys on itsessään varsin teknisluonteinen, mutta se liittyy paljon laajempaan ilmiöön, joka keskusteluttaa.

Huomasin, että lausunnonantajissa esitykseen oli esimerkiksi Suomen Kalankasvattajaliitto, ja kun olen Perämerellä itse vierailut näissä kohteissa, joissa kalaa viljellään, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

toistuvasti on noussut esiin huoli siitä, että hyljekannat ovat yhä edelleen voimistuneet mutta samaan aikaan Suomi ei kykene sallimaan hylkeen kaupallista metsästystä. Ymmärän tietysti sen, että Suomi on pitkään tavoitellut linjanmuutosta EU:ssa tässä asiassa, ja toivon, että sitä jatkossakin määrätietoisesti pyritään edistämään. Tuntuu täysin irvokkaalta, että esimerkiksi meillä pohjoisessa matkamuiستomyymälöissä myydään hyljetuotteita, esimerkiksi hansikkaita, joita kuitenkin ei saa kotimaisista eläimistä tehdä myyntiin, vaan ne tuodaan sitten muualta. Tähän minun mielestäni pitäisi saada korjaus ihan jo siitäkin syystä, että hylkeet aiheuttavat merkittävää vahinkoa ja kalankasvattajat toistuvasti joutuvat kamppailemaan yhä erilaisilla tekniikoilla ennaltaehkäistäkseen näitä syntyviä vahinkoja, jotenka toivon, että tähänkin asiaan puututaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen. — Anteeksi, tuliko vielä? — Mäenpää, olkaa hyvä.

17.49 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Kiitos nyt tästä puheenvuorosta.

Edustaja Vestman otti tärkeän asian esille ja mainitsi merimetsot ja valkoposkihanhet, jotka Ahvenanmaalla, ainakin merimetsot, päätyvät syötäväksi. Ehkä meidän tulisi ottaa mallia sieltä Ahvenanmaalta, että saataisiin nämä hyötykäyttöön.

Mutta tämmöinen kysymys nyt vielä, kun viime kaudella jouduin ikäväkseni lukemaan tämmöisestä asiasta, että Suomeen on palkattu hanhipaimenia. Haluaisin tietää, että vieläkö tällä hallituskaudella on jossakin hanhipaimenia, ja toivottavasti saan kuulla vastauksen, että niitä ei ole. Tämä on tärkeä asia. En millään voi ymmärtää sitä, että esimerkiksi valkoposkihanhet pilaavat täällä rehusatoja ja muita ja ne ruokitaan täällä ja sitten suomalaiset ajavat pakettiautoilla pakastimiseen Viroon ampumaan niitä samoja valkoposkiahania. Olisi minun mielestäni ihan hyvä, että ne voisi ampua täällä ja pistää pakastimeen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

17.51 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos lukuisista huomiosta tämän lain ja useimmiten teeman ympärillä. Ensinnäkin hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka täällä edustaja Vestman totesikin, että tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetsot ja valkoposkihanhen, osalta poistetaan ja lajit siirretään metsästyslain piiriin. Tätä metsästyslain piiriin siirtämistä, joka sinänsä kuuluu maa- ja metsätalousministeriön vastuualueelle, maa- ja metsätalousministeriön johtamassa työryhmässä parhaillaan valmistellaan, ja työryhmän kausi on päättymässä vielä tämän vuoden puolella. Työryhmän työn perusteella sitten asiassa varmasti toimenpiteitä tehdään.

Samalla myös sen osaan tässä todeta, että metsästyslakiin siirtäminen ja nämä kansalliset toimet voivat tuoda meille tiettyä muutosta nykyiseen tilaan esimerkiksi ampumalupien myöntämisen tavoissa, myös ammuttujen eläinten hyötykäytössä sen jälkeen. Mutta tietysti iso kysymys on se, miten tulkitaan edelleen luontodirektiiviä ja sen liitteitä. Tässä suhteessa tietysti yhteiset päätökset ovat ne, jotka määräävät, toisaalta myöskin Bernin sopimuksen kansainväliset päätökset. Ne eivät sinänsä liity näihin lajeihin, mutta itse asiassa viime viikolla EU-Coreperissa, pysyvien edustajien komiteassa, sinänsä historiallisesti tehtiin päätös siitä, että susien osalta suojelustatusta hieman EU esittää muutettavaksi Ber-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

nin sopimuksessa siten, että voitaisiin nykyistä joustavammin esimerkiksi Suomen tapauksessa toimia silloin, kun selviä häiriöitä on — kuitenkin muuttamatta sitä tosiasiaa, että toki susi on suojeltava laji ja sitä kantaa ylläpidetään eri toimin. Mutta voitaisiin kuitenkin näihin ongelmiin tarttua nykyistä selkeämmin.

En osaa tarkemmin nyt vastata maa- ja metsätalousministeriön alaan kuuluvissa asioissa kysymyksiin, joita täällä esitettiin myös harmaahylkeiden ja Ahvenanmaan mahdollisesti poikkeavien käytäntöjen ja merimetsojen ja valkoposkianhien osalta, mutta näitä asioita kyllä sinänsä hallituksessa pyritään tarkastelemaan siten, että ikään kuin arkijärkinen ratkaisu olisi mahdollinen. Nämä ovat kaikki lajeja, joiden elinvoimasta sinänsä toki kansainvälisten sopimusten puitteissakin on pidettävä huolta, mutta vastaavasti sitten, niin kuin täällä on tuotu esille, monessa tapauksessa ihan jo ennaltaehkäisykeinojenkin kannalta myöskin ampumalla karkottaminen ja kannan tietynlaisen hoidon mahdollistaminen voivat olla tarkoituksenmukaisia.

Kiitokset vielä myöskin edustaja Mikkoselle varmasti varteenotettavasta huomiosta liittyen ennaltaehkäisytoimien osuuteen lain toimeenpanossa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.